

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DOSAR NR.1284/2/2015

SENTINȚA CIVILĂ NR.1418
ȘEDINȚA PUBLICĂ DE LA 20 MAI 2015
CURTEA CONSTITUITĂ DIN:
PREȘEDINTE – AMER JABRE
GREFIER - GEORGETA POSTEA

Pe rol fiind soluționarea acțiunii în contencios administrativ și fiscal formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în contradictoriu cu pârâtul Ungureanu Victor având ca obiect „constatarea calității de lucrător/colaborator al securității (OUG nr.24/2008)”.

La apelul nominal făcut în ședință publică, în ordinea listei de ședință, a răspuns reclamantul, prin consilier juridic cu delegație la dosar lipsind pârâtul.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință după care,

Curtea acordă cuvântul pe cererea de probatoriu în dovedirea și combaterea acțiunii.

Reclamanta, prin consilier juridic, solicită în dovedirea acțiunii, proba cu înscrisurile depuse la dosarul cauzei, arătând că nu mai are de formulat cereri prealabile de formulat.

Curtea încuviințează proba cu înscrisurile depuse la dosar.

Nemaifiind alte cereri de formulat, probe de administrat, sau excepții de invocat, Curtea acordă cuvântul pe fond.

Reclamanta, prin consilier juridic solicită admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată, să se constate pentru pârât existența calității de lucrător al securității să se observe faptul că domnia sa a fost ofițer de securitate cu gradul de căpitan în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Dolj – Serviciul 2, ca în calitatea sa, pârâtul a participat la în mod activ la supravegherea persoanei care a cerut acces la propriul dosar, care intrase în atenția securității, care avea activități necorespunzătoare, avea intenții de evaziune, adică de a părăsi țara, respectiv purta corespondență cu fost coleg de serviciu care fugise în Statele Unite, e drept că și o parte din adresa sa este din Statele Unite, ulterior a și plecat, ca domnul care a cerut accesul la propriul dosar, practic asculta posturi interzise și comenta cu colegii știrile care se emiteau la acel post de radio.

Practic domnia sa, a întreprins o serie de măsuri informative în acest dosar, respectiv recrutarea unui informator la locul de muncă al urmăritului, efectuarea de investigații la domiciliu de instalare a mijloacelor de ascultare a convorbirilor telefonice, să fie încadrat cu surse pentru a se observa dacă discuta în mod dușmănos la adresa conducerii de partid și de stat, dacă are relații cu cetățeni străini, precizând că aceste măsuri efectiv s-au pus în aplicare, respectiv domnia sa nu avea practic de ce să fie urmărit întrucât acele manifestări practic le avea efectiv în cadrul relațiilor sale de corespondență și practic nu vizau siguranța statului sau siguranța națională.

Curtea, în conformitate cu prevederile art.494 Noul Cod procedură civilă, declară dezbaterile închise și reține cauza spre soluționare.

CERERILE

Prin acțiunea înregistrată pe rolul Curtii de Apel București-secția a VIII-a, în data de

02.03.2015, reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a chemat în judecată pe paratul Ungureanu Victor, solicitând instanței ca prin hotărârea pe care o va pronunța, să dispună:

1. Constatarea calitatii paratului de lucrător al Securității.

In fapt, reclamantul a aratat ca prin cererea nr. P 3645/19.05.2008, adresată C.N.S.A.S. de către doamna [redacted] se solicita verificarea, sub aspectul constatării calității de lucrător al Securității, pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului la care petentul a avut acces în temeiul art. 1 alin. 7 și alin. 8 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008.

Reclamantul a aratat ca s-a constatat ca în dosarul nr. I 3576 (cotă C.N.S.A.S.) solicitat în temeiul legii de către domnul [redacted] pârâtul figurează în volumul 1, filele 91, 98 v. și 101.

Așa cum rezultă și din cuprinsul Notei de Constatare nr. DI/I/1427/10.06.2014, precum și al înscrisurilor atașate acțiunii, domnul Ungureanu Victor, având gradul de căpitan în cadrul Inspectoratului Județean Dolj, Serviciul 2, a participat activ la supravegherea informativă a unui inginer la Întreprinderea Electrocentrale Craiova, aflat în atenția Securității pentru „stabilirea intenției, activității necorespunzătoare a obiectivului” și pentru „relații prin corespondență cu un fost coleg de serviciu transfug în S.U.A., comentarii negative, intenții de evaziune și ascultare și colportare de știri transmise de postul de radio Europa Liberă”.

Astfel, având în vedere semnalarea unei surse potrivit căreia persoana urmărită ar fi afirmat în legătură cu postul de radio „Europa Liberă”: „<Sunt un ascultător permanent al acestui post de radio și am mare considerație pentru comentatorul MUNTEANU sau așa ceva, care prezintă la postul de radio știri în legătură cu țara noastră>. C. V. a dat câteva exemple de emisiuni ale acestui post în care conducătorii noștri de partid și de stat sunt acuzați de lipsurile existente în alimentație și despre faptul că țara noastră ar fi un stat polițist și că comentatorul de radio ar fi spus că situația nu va mai dura mult, pentru că vor avea loc schimbări mari etc.” pârâtul, a propus următoarele măsuri informativ - operative:

- „recrutarea unui informator la locul de muncă al urmăritului”;
- „efectuarea de investigații la domiciliu pentru a stabili anturajul. Dacă va fi necesar, să instalăm T.O. la domiciliu”;

Punerea în aplicare a măsurilor propuse de pârât este confirmată de Adresa aprobată de acesta la data de 25.04.1970, prin care se solicită interceptarea convorbirilor telefonice ale titularului dosarului: „In mod deosebit interesează următoarele: Natura convorbirilor telefonice ce se poartă la acest telefon și persoanele cu care le poartă”.

De asemenea, măsura încadrării informative a titularului, prevăzută în Rezoluția la Nota Biroului din 12.03.1970 a fost pusă în aplicare, așa cum rezultă din documentele arhivate în dosarul fond informativ nr. I 3576 (cotă C.N.S.A.S.), voi. 1, filele 73-83, 85-90.

Din documentele de mai sus se poate observa implicarea subofițerului în acțiunea informativă deschisă asupra titularului dosarului.

Important este faptul că simpla obținere a unor informații caracter personal referitoare la cei urmăriți de Securitate, fără cunoștința și fără acordul acestora și pentru motive care nu aveau de a face cu apărarea intereselor naționale, constituia o violare a dreptului la viață privată.

Față de cele arătate, se impune următoarea precizare: definiția legală a noțiunii de lucrător nu presupune situațiile în care respectivele persoane (ofițeri, subofițeri) încălcau întregul sistem juridic în vigoare înainte de 1989, ci doar cazurile în care aceștia suprimau sau îngreădeau „drepturi și libertăți fundamentale ale omului”.

Din punct de vedere al legiuitorului, este irelevant dacă aceste încălcări sau limitări aveau susținere legală sau regulamentară. Altfel spus, un angajat al Securității/Ministerului de interne care respectând instrucțiunile din acea vreme ar fi instrumentat un dosar încălcând pe motive politice, drepturi și libertăți fundamentale stipulate de Constituția de la acea dată, precum și de pactele internaționale, la care România era parte, respectivul se înscria în sfera lucrătorilor Securității, în sensul OUG nr. 24/2008, cu modificările și completările ulterioare.

Pârâtul, prin activitățile desfășurate, a îngrădit drepturile și libertățile fundamentale, garantate de legislația din acea vreme.

Astfel, în speța dată, îngrădirea drepturilor s-a produs în momentul în care ofițerul a propus și ulterior, a aprobat interceptarea convorbirilor telefonice ale titularului dosarului.

Reclamantul a aratat că activitățile desfășurate de către domnul Ungureanu Victor, în calitate de angajat al fostei Securități, au îngrădit următoarele drepturi și libertăți fundamentale recunoscute și garantate de legislație în vigoare la acea dată:

-dreptul la viață privată, dreptul la secretul convorbirilor telefonice, prevăzute de art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, coroborat cu art. 33 din Constituția României din 1965.

S-a aratat ca sunt asigurate condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008 pentru a se putea constata calitatea de „lucrător al Securității”.

Astfel, norma citată impune îndeplinirea următoarelor condiții pentru a se putea reține calitatea invocată:

1. Persoana să aibă calitatea de ofițer, inclusiv acoperit, sau subofițer al Securității în perioada 1945-1989. Or, în speța dată, această condiție este asigurată deoarece, așa cum am mai precizat, domnul Ungureanu Victor a avut gradul de căpitan în cadrul Inspectoratului Județean Dolj, Serviciul 2 (1969,1970).

În calitatea menționată la punctul 1 să fi desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Și această condiție este asigurată prin acțiunile expuse pe larg anterior.

Așa cum se poate observa, toate măsurile întreprinse de către pârât au încălcat drepturi și libertăți fundamentale ale omului garantate prin legile în vigoare și la acea dată.

În drept, reclamantul a invocat: art. 1 alin. 7, alin. 8, art. 2 lit. a), art. 8 lit. a), art. 11 alin. 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea 293/2008, coroborate cu art. 27 alin. 1 și alin. 5 și art. 35 alin. 5 lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S., adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum și pe dispozițiile articolului 194 al Codului de Procedură Civilă.

Paratul nu a depus intampinare.

CURTEA

Din inscrierile depuse la dosar, rezulta ca in perioada anilor 1969-1970, relevanta pentru cauza de fata, numitul [REDACTAT] inginer in cadrul Intreprinderii Electrocentrale Craiova, a facut obiectul unei urmariri informative din partea organelor de Securitate, urmarire la care a participat si paratul.

Astfel, in perioada de referinta, paratul a ocupat functia de capitan, in cadrul Consiliului Securitatii Statului-Inspectoratul de Securitate al Judetului Dolj-Serviciul II.

In data de 04.03.1969, paratul, in calitate de ofiter de legatura, primeste o nota din partea unui informator, respectiv din partea sursei „Florea”, sursa care arata, printre altele, urmatoarele:

„In legătură cu inginerul [redacted] relatez următoarele:

Lucrează la calculator și din câte am observat se străduiește să cunoască instalația, de multe ori rămânând și după terminarea programului. (...)

Cu aproximativ 5 luni în urmă mi-a spus că a apărut un decret privind eliberarea de pașapoarte pe termen mai îndelungat de 5-10 ani și că în acest fel există posibilitatea angajării de personal român la diverse firme străine. Cu această ocazie m-a întrebat dacă eu am aranjat ceva cu specialiștii germani de la M.A.N. În acest scop, i-am răspuns că nici nu cunoșteam de o astfel de posibilitate și că nici nu mă interesează, deoarece vreau să-mi fac un cămin și să nu umblu fără rost prin alte țări (...).

Nu mi-a precizat, însă mi-a lăsat să înțeleg că el ar fi interesat și că dacă ar avea o astfel de posibilitate, ar accepta " (vol. 1, fila 101 din dosarul CNSAS, respectiv fila 48 dosar instanța).

Paratul a subliniat pasajele de mai sus, considerându-le ca fiind relevante pentru activitatea informativă și, în data de 11.03.1969, a aplicat pe aceasta nota, o rezoluție olografa, prin care a dispus următoarele sarcini și măsuri:

„Să stabilească relațiile cu specialiștii străini a ing. [redacted] și să discute cu acesta despre ing. [redacted] (?), care în 1968 a fost într-o excursie în Austria și nu s-a mai întors în țară. Se vor analiza toate materialele despre ing. [redacted] pt. a hotărî.”

Ulterior, în data de 09.03.1970, sursa „Georgescu” furnizează o nota informativă (fila 96 dosar CNSAS fila 44 dosar instanța), în care arată, printre altele, următoarele:

„În ziua de 4 martie dimineața ing. [redacted] care lucrează la calculator a venit la sursă la magazie să-i dea niște hârtie pentru calculator.

Sursa, cunoscându-l mai de mult pe [redacted], s-a înfiripat o discuție privind activitatea postului de radio Europa Liberă. Discuția a fost deschisă de [redacted] care încercând să spună sursei că acest post de radio este foarte bine informat despre situația din țara noastră, a spus: <Sunt un ascultător permanent al acestui post de radio și am mare considerație pentru comentatorul [redacted] sau așa ceva, care prezenta la postul de radio stiri în legătura cu țara noastră.

[redacted] a dat câteva exemple de emisiuni ale acestui post în care conducătorii noștri de partid și de stat sunt acuzați de lipsurile existente în alimentație și despre faptul că țara noastră ar fi un stat polițist și că comentatorul de radio ar fi spus că situația nu va mai dura mult pentru că vor avea loc schimbări mari etc. (subl. ofițer).

În continuare [redacted] spus că în unele emisiuni s-a vorbit și despre Basarabia (subl. ofițer) ca teritoriu al țării noastre. (...).

Revenind discuția la postul de radio Europa Liberă, [redacted] relatat sursei că cu ocazia unei emisiuni, comentatorul postului a dat numele unui corespondent din Tg. Jiu care punea câteva întrebări în legătura cu politica externă (subl. ofițer) și la care comentatorul a spus că nici Ceaușescu nu joacă cum vrea, ci cum i se cântă.

Sursa menționează că [redacted] lucrează la calculatorul electronic încă de la început, și a lucrat fiind în relații cu toți specialiștii străini care au lucrat la calculator. În prezent este în relații și lucrează cu (...), specialist francez venit pentru remedieri la calculator (subl. ofițer)".

Pe aceasta nota informativă, este aplicată în data de 12.03.1970, de către un alt ofițer decât paratul, o „Nota a Biroului” (vol. I, fila 98 verso dosar CNSAS, fila 47 dosar instanța), prin care se dispun următoarele:

„Să dirijați și un alt informator pe lângă [redacted] pentru a stabili:

- persoanele față de care discută dușmănos la adresa cond. de partid și de stat din țara noastră;

- relațiile pe care le au specialiștii străini cu alți cetățeni străini și români care sunt în atenția organelor noastre, natura lor;

- cum se achită de atribuțiunile de serviciu, dacă produce greutate în producție, în ce costau, datorită căror motive;

- să fie verificate și rudele apropiate.

Numitului [redacted] să-i deschidem mapă de lucru (subl. ofițer), în vederea verificării aspectelor de mai sus”.

În vederea executării acestei Note a Biroului, paratul a aplicat, la randul său, o rezoluție olografa, la o dată necunoscută, dar situată în intervalul **12.03.1970-05.04.1970**, prin care a dispus următoarele:

„Până în prezent din sarcinile prevăzute nu s-a rezolvat nici o sarcină. Este necesar:

- recrutarea unui informator la locul de muncă al urmăritului; Termen: 15.04.1970.

- efectuarea de investigații la domiciliu pentru a stabili anturajul. Dacă va fi necesar, să instalăm T.O. la domiciliu;

- să studiați posibilitatea introducerii T.O. la locul de muncă (am în vedere că aici, la calculator, lucrează împreună și cu specialiști străini); Termen: 5.4.1970 ”.

În continuarea aceleiași activități de urmărire informativă, în data de **25.04.1970**, paratul a întocmit adresa nr.212/25.04.1970 (vol.I, fila 91 dosar CNSAS, fila 43 dosar instanță), ce reprezintă un tipizat-dactilografiat și completat olograf, prin care la Inspectoratul de Securitate al Județului Dolj- Serviciul 2 solicită Secției a VIII-a (specializată în tehnică operativă) următoarele:

„Rugăm executați și exploatați instalația I.T-L. pentru numitul [redacted] la adresa Calea Severinului, [redacted] începând de la data 22.04.1970 până la 20.06.1970.

În mod deosebit interesează următoarele:

Natura convorbirilor telefonice ce se poartă la acest telefon și persoanele cu care le poartă”.

Sarcinile trasate de pârât au fost puse în aplicare așa cum rezultă din notele informative depuse în probatoriu și din rezoluțiile aplicate pe acestea de lucrătorii securității.

În ceea ce privește notiunea de „lucrător al Securității” prevăzută de art.2, lit.a din OUG nr.24/2008, trebuie precizat că aceasta nu trebuie echivalată automat cu calitatea de angajat al organelor de Securitate, având un înțeles autonom, propriu acestei legi.

Astfel, după cum rezultă din introducerea art.2, lit.a, definiția dată lucrătorului de Securitate este proprie acestei legi, fiind dată exclusiv „în înțelesul prezentei legi”.

Potrivit acestui text legal, prin lucrător al Securității se înțelege orice persoană care a avut:

- calitatea de ofițer sau de subofițer al Securității sau

-calitatea de ofițer sau de subofițer al Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, inclusiv ofițer acoperit, în perioada 1945-1989,

și care a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Reclamantul îndeplinește prima condiție, având calitatea de ofițer al Securității.

În ceea ce privește cea de-a doua condiție, instanța reține că solicitarea și obținerea organizată de informații despre convingerile intime ale unei persoane, despre anturajul acesteia și despre acțiunile acesteia, prin intermediul unor persoane instruite, inclusiv în sensul provocării deliberate de discuții cu persoana urmărită pentru a cunoaște convingerile, intențiile și acțiunile anterioare sau viitoare ale acesteia reprezintă o ingerință în viața intimă, privată și de familie a acesteia, adică într-o libertate fundamentală a omului.

Aceeași semnificație o are și obținerea de informații, de natură celor de mai sus, prin intermediul interceptării convorbirilor telefonice ale persoanei, în această situație fiind încălcat și secretul corespondenței și al convorbirilor telefonice garantat de art.33 din Constituția României din anul 1965.

Potrivit art.12 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului, la care Romania era parte la data faptelor, nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare in viata sa personala, in familia sa, in domiciliul lui sau in corespondenta sa. Orice persoana are dreptul la protectia legii impotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

Aceeasi prevedere se regaseste in art.17 din Pactul international privind drepturile civile si politice, la care de asemenea Romania era parte.

Trebuie precizat ca dreptul la viata personala/privata nu presupune numai posibilitatea de avea legaturi si de a schimba idei cu orice persoana, ci si dreptul de a avea aceste legaturi in mod liber, fara cunostinta sau supravegherea organelor de stat.

Ca atare, faptul ca persoana supravegheata ar fi putut initia si intretine ce legaturi ar fi dorit, ca ar fi putut avea orice convingeri si ca ar fi putut exprima orice idei devine nerelevant, atat timp cat aceste activitati au fost in permanenta aduse la cunostinta organelor de stat si controlate de acestea.

De asemenea, trebuie precizat ca este cu totul nerelevant pentru existenta atingerii aduse acestei libertati fundamentale, daca persoana in cauza a cunoscut sau nu faptul ca este supusa unei astfel de supravegheri, deoarece existenta unei atingeri/a unui prejudiciu reprezinta o imprejurare de fapt obiectiva, independenta de cunoasterea acelei atingeri/prejudiciu de catre persoana vatamata.

Ca atare, atingerea exista chiar si in situatia in care persoana urmarita nu a cunoscut supravegherea la care era supusa.

Un argument suplimentar in acest sens il constituie faptul ca OUG nr.24/2008 are ca scop cercetarea si sanctionarea comportamentului lucratorilor si al colaboratorilor fostei Securitati si nu pe cel al persoanelor urmarite.

In ceea ce priveste justificarea ca aceste fapte au fost savarsite in executarea unor atributii de serviciu si ca acestea aveau sustinere in legile si in actele administrative din acea perioada, instanta retine:

Este adevarat ca potrivit art.29, alin.2 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului permitea anumite ingradiri in exercitarea drepturilor si libertatilor sale, dar numai daca acestea erau stabilite prin lege si numai in scopul de a asigura cuvenita recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora si ca sa fie satisfacute justele cerinte ale moralei, ordinii publice si bunastarii generale intr-o societate democratica.

Or, chiar daca s-ar admite ca supravegherea informativa a persoanelor care ascultau postul de radio Europa Libera, care aveau legaturi cu cetateni romani stabiliti in strainatate, care intrau in relatii de serviciu cu cetateni straini, ar fi fost prevazuta de lege (desi nu exista vreo dovada in acest sens), se constata ca o astfel de prevedere nu putea urmari niciunul din scopurile permise de Declaratia de mai sus:

- a asigura cuvenita recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora
- sa fie satisfacute justele cerinte ale moralei, ordinii publice si bunastarii generale intr-o societate democratica

Astfel, nu exista nicio ratiune pentru care, intr-o societate democratica, s-ar impune o astfel de supraveghere.

Ca atare, concluzionand, fata de cele de mai sus, instanta retine ca paratul a avut calitatea de lucrator al Securitatii, in sensul propriu al OUG nr.24/2008, astfel incat actiunea urmeaza a fi admisa.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
IN NUMELE LEGII,
HOTĂRĂȘTE**

Admite acțiunea formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea

Arhivelor Securității, cu sediul în București, str. Matei Basarab nr. 55-57, Sector 3, în
contradictoriu cu pârâtul Ungureanu Victor, cu domiciliul în [REDACTED]

Constata căutarea paratului Ungureanu Victor de lucrător al Securității, în sensul
art.2, lit.a din OUG nr.24/2008.

Cu recurs, în 15 zile de la comunicare.

Recursul se va depune la Curtea de Apel București, sub sancțiunea anularii.

Pronunțată în ședința publică, azi, 20.05.2015.

PREȘEDINTE,
AMER JABRE

GREFIER
GEORGETA POSTEA

CONFORM CU
ORIGINALUL

Red.AJ- 4 ex/2015

Comunicat 2 exemplare la data de